

Asia: VN/24815/2024

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ihmisoikeuksia ja ympäristöä koskevasta yritysten huolellisuusveloitteesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne soveltamisalaa ja määritelmiä koskevista ehdotuksista (lain 1 luku)

-

Lausuntonne huolellisuusveloitteen sisältöä koskevista ehdotuksista (lain 2 luku)

-

Lausuntonne yritykselle tehtäviä valituksia ja ilmoituksia koskevista ehdotuksista (lain 3 luku)

-

Lausuntonne valvontaa ja seuraamuksia koskevista ehdotuksista (lain 4 luku)

-

Lausuntonne vahingonkorvausta koskevista ehdotuksista (lain 5 luku)

-

Lausuntonne muista ehdotuksista (erinäiset säännökset, liitelait)

-

Lausuntonne ehdotuksen vaikutusten arvioinnista (erityisesti millaisia vaikutuksia näette ehdotuksella olevan ja onko ehdotuksella muita kuin luonnoksessa tunnistettuja vaikutuksia, mitä)

-

Lausuntonne ehdotuksen säätämisyjärjestystä koskevista perusteluista

-

Muut huomionne ehdotuksesta

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Viite: VN/24815/2024

Asia: Finnairin lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ihmisoikeuksia ja ympäristöä koskevasta yritysten huolellisuusvelvoitteesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Finnair Oyj (jäljempänä "Finnair") kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää kunnioittavasti seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi ihmisoikeuksia ja ympäristöä koskevasta yritysten huolellisuusvelvoitteesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

1. Yleiset huomiot

Finnair suhtautuu myönteisesti EU-tasoiseen yritysvastuusäätelyyn ja pitää tärkeänä, että ihmisoikeuksien ja ympäristön suojelua edistetään yritysten toiminnassa myös kansainvälisissä arvoketjuissa. Finnair pitää keskeisenä, että sääntely toteutetaan EU-oikeuden mukaisesti yhdenmukaisella tavalla ilman kansallista lisäsäätelyä, jotta eurooppalaisten yritysten toimintaedellytykset ja oikeusvarmuus säilyvät.

Yhtiö pitää tärkeänä, että huolellisuusvelvoitteiden soveltaminen alkaa direktiivissä säädetyn aikataulun mukaisesti ja että siirtymäaika hyödynnetään täysimääräisesti. Lentoliikenne on luonteeltaan erittäin kansainvälinen ja säännelty toimiala, ja tehokas sekä tarkoituksenmukainen toimeenpano edellyttää riittävää valmistautumisaikaa.

2. Toimintaketjun määritelmä ja vaikuttamismahdollisuudet

Finnair korostaa, että huolellisuusvelvoitteen soveltamisessa tulee huomioida yrityksen tosiasialliset vaikutusmahdollisuudet sen toimintaketjun eri osissa. Lentoliikenteen arvoketju on laaja ja sisältää runsaasti toimijoita, jotka toimivat myös EU:n ulkopuolella tai paikallisten viranomaisten ja esimerkiksi lentoasemaoperaattoreiden ohjauksessa. Vastuiden ja velvoitteiden arvioinnin tulee perustua realistiseen ja riskiperusteiseen lähestymistapaan.

3. Haitallisten vaikutusten priorisointi ja oikeasuhtaisuus

Finnair pitää tärkeänä, että sääntelyn soveltamisessa mahdollistettaisiin haitallisten vaikutusten tehokas priorisointi vakavuuden ja todennäköisyyden perusteella. Kaikkien tunnistettujen riskien

samanaikainen käsittely ei ole käytännössä mahdollista, eikä priorisointiin perustuva menettely saa johtaa seuraamuksiin muiden kuin vakavimpien ja todennäköisimpien riskien osalta.

4. Sopimusjärjestelyt ja pk-yritykset

Finnair käyttää toiminnassaan laajasti pk-yrityksiä erityisesti palvelu- ja hankintaketjuissa. Yhtiö katsoo, että sopimusperusteisten vakuuksien sekä pk-yrityksille annettavan tuen tulee olla oikeasuhtaista, kohtuullista ja perustua EU-tason ohjeistukseen. Tämä on tärkeää kohtuuttoman hallinnollisen ja taloudellisen taakan välttämiseksi. Esimerkiksi §29 esitetty uusi sääntely ja vaatimukset eivät saa johtaa tilanteeseen, jossa pk-yritysten käyttäminen tulee epäedulliseksi.

5. Valvonta ja seuraamukset

Finnair korostaa ennakoivan ohjauksen ja vuoropuhelun eri toimijoiden välillä merkitystä sääntelyn toimeenpanossa. Seuraamusjärjestelmän tulee olla oikeasuhtainen ja ottaa huomioon yrityksen vilpittömät ja dokumentoidut toimet huolellisuusveloitteen noudattamiseksi. Painopisteen tulisi olla korjaavissa toimenpiteissä eikä ensisijaisesti rankaisevassa valvonnassa.

6. Siviilioikeudellinen vastuu ja oikeusturva

Finnair pitää tärkeänä, että siviilioikeudellista vastuuta koskevia säännöksiä sovelletaan tavalla, joka turvaa oikeusvarmuuden ja suhteellisuusperiaatteen. Erityistä huomiota tulee kiinnittää todistustaakan oikeasuhtaisuuteen sekä liikesalaisuuksien ja ilmailun turvallisuuteen liittyvien arkaluonteisten tietojen suojaan.

7. Kansallinen liikkumavara

Finnair tukee hallituksen esityksen linjausta välttää kansallista lisäsääntelyä direktiivin täytäntöönpanossa. EU-tasoinen yhdenmukaisuus on keskeinen edellytys eurooppalaisten lentoyhtiöiden tasapuolisten kilpailuolosuhteiden säilyttämiselle.

Finnair Oyj